

**Øget sundhed og velfærd i
malkekvægsbesætningerne med
landmanden som 'aktiv planlægger'**

Mette Vaarst
Aarhus Universitet

Udfordringerne...

- En sektor under pres
- Sygdomsproblemer

Landmanden
løber
bagefter

Landmanden skal altid
'eje udviklingen'

- Sundhedsfremme
- Bedre velfærd
- Udfasning
- Udvikling / nye racer /
innovation /
diversificering / tage
ansvar / fortaler ...

Landmanden
driver
udviklingen

- ***Det er ingen hemmelighed hvad det er, som virker: Det handler om at passe sine dyr ordentligt og give dem nogle gode rammer. Frisk luft, motion, god fodring, god plads i stalden og hygiejne er vigtigt.***

ANIPLAN – et forskningsprojekt for at forbedre ...

*Minimising medicine
use*

in

organic dairy herds

through

*animal health and
welfare planning*

I ANIPLAN har vi indset at Animal health plan

≠

Animal health and welfare planning

Plan: dokumentet

Planning:

Processen

Dialog – rådgiver eller gruppe

Eksterne personer

Ekstern viden

Evaluering af situationen

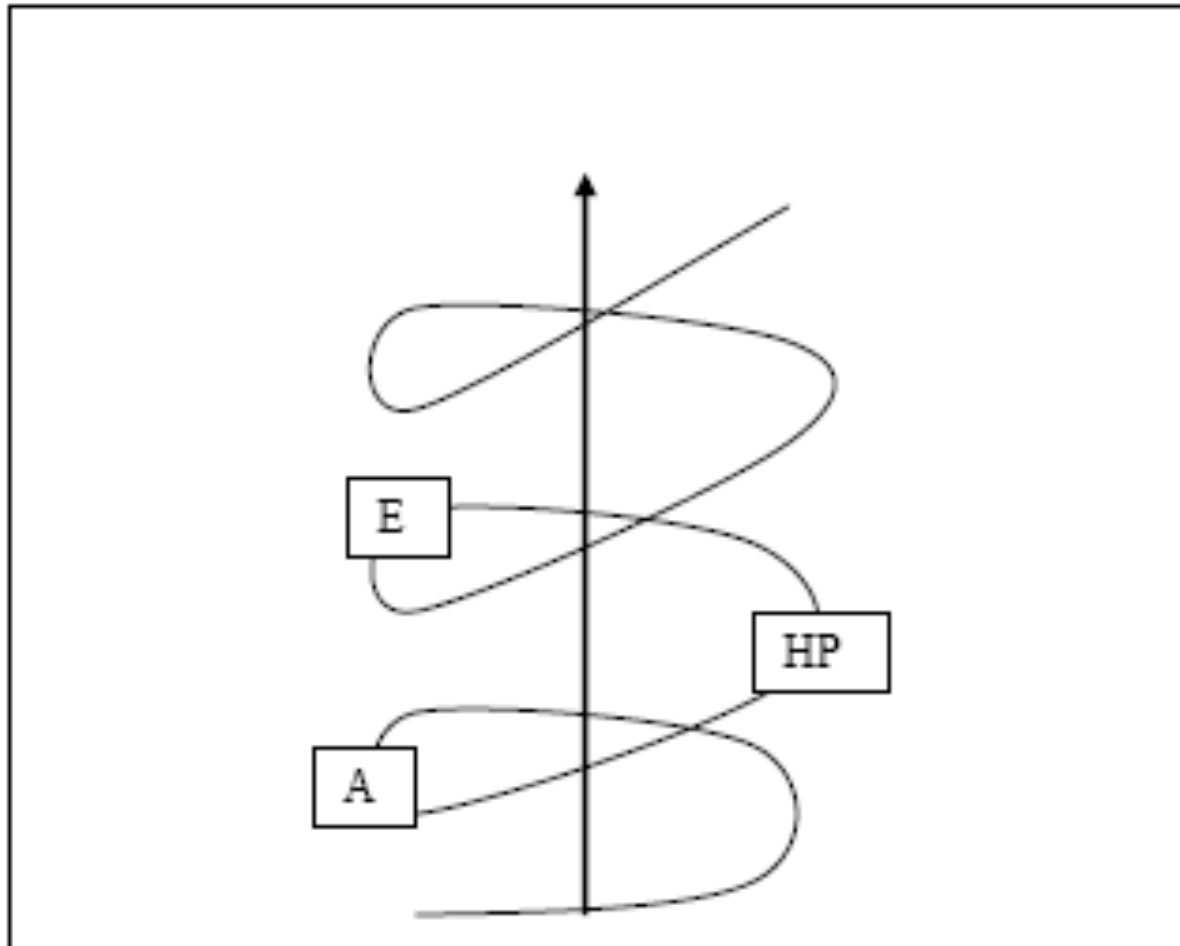
**Planlægnings –
process**

**Landmanden
ejer problem
og løsning**

**Rapport
Anbefalinger**

**'Animal health and
welfare plan' = det som
landmanden planlægger**

'Health and welfare planning' som en del af en kontinuert proces

A= Assessment

HP= Health planning

E= Evaluation

ANIPLAN principper for landmandsgrupper eller rådgiver-rådgivning

- 1. Processen => tænkes som et forløb med systematisk evaluering af situationen, planlægning af handling og derefter handling**
- 2. Gård specifik**
- 3. Ejet af landmanden**
- 4. Eksterne personer skal inddrages**
- 5. Viden udefra – enten om gården eller generelt**
- 6. De økologiske principper skal være bærende**
- 7. Planer skal nedskrives så man kan evaluere**
- 8. Succes historier skal også inddrages**
- 9. Alle relevante personer skal inddrages**

'Farmer ownership' er helt centralt

- **Landmanden**
 - Vælger hvad der skal arbejdes med
 - Konkluderer
 - Planlægger
- **Motivation**
- **Sikrer at alt er relevant til denne gård**

Staldskolehåndbogen

Danske staldskoler:

- Landmænd fra 5-6 gårde
- Mødes en gang om måneden
- Værts-landmanden laver en dagsorden med 2 problem-områder relateret til det fælles mål og 1 succes
- Kollegerne hjælper med at finde løsninger
- Facilitatoren faciliterer processen men giver ikke råd

Udgangspunkt i den enkelte landmands egen virkelighed og mål – dem skal de andre forstå

Åbenhed: lader kolleger komme ind i egen gård og dagligdag og bestemmer sammen hvilke data mm der er åbne i gruppen

Hjælper hinanden med at implementere og planlægge

Fast koncept med en klar rollefordeling og nogle spilleregler - ikke helt – udfordring -

**Før: Hver gruppe har et fælles mål
Nu: OSR – 'bedre sundhed'**

**Anbefaling: Annoncér nogle fremtidige fælles mål
før folk vælger staldskole
Og ellers: lad gruppen have målet 'forbedringer
hvor det er relevant på den enkelte gård'**

Det handler også om succes

Afsluttet forløb – fastholder faglighed og fokus og man kan fejre forløbet og fremskridtene...

Se det i lyset af 'obligatorisk sundhedsrådgivning'

Landmands-evalueringer fra 2011 - hvad fortæller det om 'ny staldskolepraksis'?

- **Hvad er 'de gode nyheder'?**
- **Og hvad er udfordringerne?**

- **Oplæg: resultater af undersøgelse baseret på elektroniske spørgeskemaer; 79 besvarelser**

Obligatorisk Sundhedsrådgivning

Resultater og anbefalinger om staldskoler

- **Mange gode tegn på ejerskab og at landmændene sætter dagsorden og får hjælp**
- **Udfordringer og anbefalinger:**
 - **Facilitator rollen skal være balance: ikke konsulent, men stiller spørgsmål, kan give inputs i slutningen af runden og på lige fod; ingen taler andres forslag ned**
 - **Fælles mål for gruppen: enten 'bydes ud' før dannelse af nye grupper, eller blot 'bedre sundhed og velfærd på alle deltagernes gårde'**
 - **Forventninger afstemmes på første møde – tid afsættes**
 - **Systematisk opsamling fra sidste staldskole-møde altid i slutningen af hvert møde**

Dialog – rådgiver eller gruppe

Eksterne personer

Ekstern viden

Evaluering af situationen

***Planlægnings –
process***

***Landmanden
ejer problem
og løsning***

***Rapport
Anbefalinger***

***'Animal health and
welfare plan' = det som
landmanden planlægger***

Udfordringerne...

- En sektor under pres
- Sygdomsproblemer

Landmanden
løber
bagefter

Landmanden skal altid
'eje udviklingen'

- Sundhedsfremme
- Bedre velfærd
- Udfasning
- Udvikling / nye racer /
innovation /
diversificering / tage
ansvar / fortaler ...

Landmanden
driver
udviklingen

Tak for opmærksomheden ...

